

متنی با زمینه تاریخی

باتوجه به این‌که قهرمان داستان طوبی است، حداقل در سه قسمت اول باید این شخصیت و روحیات و جزئیات زندگی و شخصیت او به مخاطب معرفی می‌شد اما این اتفاق صورت نگرفت، البته در ادامه و در قسمت‌های بعد، شخصیت طوبی به عنوان یک دختر مستقل و جلوتر از زمانه خودش که قدرت اداره خانواده در غیاب پدرش را دارد، برجسته شد. اما عماد با بازی پویا و پراحساس هومن برق نورد، نقطه عطف فیلمنامه است و از همان لحظه اول، مخاطب را با خودش درگیر می‌کند و ویژگی‌های یک مرد بازاری را امعتقد و متعهد به روزی جلال که در عین حال خانواده‌دوست و پدري باعاطفه و نزدیک با دخترانش هم هست داراست. به نظر من انتخاب بازیگر هم درست انجام شده. رحیم نوروزی هم به عنوان یک کاراکتر مرموز و خطرناک که در ظاهر آدم خوب اما در باطن تهدیدآمیز هم محسوس است و بازیگر این نقش هم به درستی انتخاب شده. سایر شخصیت‌ها و بازیگرها متوسط ارزیابی می‌شوند. برای ارزیابی دقیق اقتباس، باید متن مورد اقتباس یعنی رمان «اربعین طوبی» را مطالعه کرد، اما خط داستانی پر فراز و فرود و روایت معمای و پر دامنه سریال «طوبی» گویای آن است که یک متن مناسب برای اقتباس انتخاب شده است. متنی که هم دارای پس زمینه تاریخی است و هم به موضوع مهم پیاده روی اربعین و روابط دو ملت ایران و عراق امتداد پیدا می‌کند و می‌تواند بدون شعارزدگی و سطحی‌نمایی مضامین راهبردی مورد نظر رسانه ملی را ترسیم کند. خوشبختانه درباره موضوعات ملی و راهبردی مثل انقلاب، دفاع مقدس و بحث مقامت، منابع، مکتوب بسیار خوبی در سال‌های اخیر تولید شده است. بخصوص کتاب‌های خاطرات و زندگینامه‌های شخصیت‌های انقلابی یا آثار مربوط به شهدا، بعضا دارای جنبه‌های دراماتیک قابل توجهی هستند. حتی برخی گزارش‌ها و مصاحبه‌هایی که در رسانه‌ها و نشریات درباره این موضوعات منتشر می‌شود قابلیت تبدیل شدن به فیلمنامه را دارد. با توجه به رویکرد جدید صداوسیما در دوره تحول که به مضامین هویت‌محور توجه ویژه دارند، قطعاً اقتباس کمک کننده است.

بدون تردید رفتن سراغ کتاب‌هایی که محبوبیت بیشتری بین مردم دارند، کنجکاوای پرانگیز خواهد بود و عامل جذب مخاطب بیشتری می‌شود. به طور مثال به یاد دارم که حدود ۱۵ سال پیش کتاب «دا» با استقبال خیلی خوبی مواجه شد و چون جنس روایت، به شدت دراماتیک بود، همان موقع برخی فیلمسازان برای ساخت فیلم یا سریال از روی این کتاب ابراز علاقه کردند اما هیچ‌وقت به نتیجه نرسید. از این نوع کتاب‌ها زیاد هستند و می‌توان بواسطه آنها کارهای خوبی انجام داد. همچنین ادبیات کلاسیک، یک منبع جذاب برای ساخت سریال است، به شرط آن‌که روند اقتباس از گونه ای اتفاق بیفتد که روایت و فضای سریال‌ها بروزرسانی شوند و مطابق نیاز و ذائقه مخاطب امروز به تصویر کشیده شوند. به نظر من حجم آثار اقتباسی در عرصه سریال سازی ایران در مقایسه با آنچه در جهان اتفاق می‌افتد بسیار ناچیز است. وقتی بررسی کنید می‌بینید که کشورهای مختلف، با اقتباس از رمان‌ها و آثار ادبی محبوب خودشان که حکم میراث فرهنگی و افتخارشان را دارد فیلم و سریال‌هایی ساخته‌اند. اما فقط در ایران است که گویی فیلمسازان با آثار ادبی قهر هستند و به ندرت با الهام از آثار ادبی مهم و پرخواننده ما اثر نمایشی ساخته شده است. جالب است که امروز با برداشت از برخی متون خارجی مثل «مکبث» یا «هملت» سریال‌هایی ساخته می‌شود اما مکتوبات ادبی مهم و ارزشمند ما از شاهنامه و پنج گنج نظامی گرفته تا خیلی از رمان‌های معاصر مغفول واقع شده‌اند. قطعاً اتصال عرصه سریال سازی با ادبیات موجب پویایی و پربار شدن این عرصه خواهد شد و همچنین مردم را به مطالعه ادبیات کشورشان تشویق خواهد کرد.

طرح موضوع‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و ورزشی که در شهر تهران طی ۱۰۰ سال اخیر رخ داده با نگاهی به تاریخ کهن شهر تهران، موضوع برنامه زنده «اینجا تهران است» شده است. این برنامه به کسب‌وکارهای مختلف قدیمی و همچنین ابنیه‌های قدیمی و مدرنितه نوین در شهر تهران می‌پردازد. بهروز تشکر، مجری برنامه اینجا تهران است درخصوص تفاوت این برنامه با سایر برنامه‌های دیگر از این

کسب‌وکارهای قدیمی در «اینجا تهران است»

سپیده اشرفی گروه رسانه

بعد از گذشت بیش از ۱۲ قسمت از سریال طوبی، دیگر آن‌قدر کاراکترهای آن بر جان مخاطب نشسته است که می‌توان دست‌کم، همراه شخصیت اصلی یعنی طوبی در غم نبودن پدر، اشک ریخت و همراهش شد. شاید در ابتدا که صحبت این مجموعه شده بود و بارها صحبت از کتابی شد که این سریال برگرفته از آن است، مخاطب تصور می‌کرد که با یک قصه مشخص طرف است که بخشی از مسیر آن را می‌داند. اما طوبی در قاب تلویزیون مخاطب را غافلگیر کرد و به واسطه عوامل برجسته‌ای که دارد، بار دیگر برگ تازه‌ای از ظرفیت‌های رسانه ملی را نمایان ساخت.

زندگی با کاراکترهای واقعی

یکی از مهم‌ترین نکات در ارتباط با طوبی مسأله شخصیت‌پردازی‌هایی است که برای هر کدام از کاراکترها صورت گرفته، طوبی دختری جوان است که دنبال ثبات خانواده‌اش است و دل‌داه پدرش. با کشته شدن پدر، دنبال خونخواهی او و انتقام است. شبنم قربانی در قامت بازیگری که نقش طوبی را بازی کرده، پیش از این در تلویزیون در مجموعه‌هایی مثل لحظه گرگ و میش و عشق کوفی بازی کرده بود که هر کدام ویژگی‌های منحصر به فرد خود را داشت. با این حال، کاراکتر طوبی را نمی‌توان به هیچ‌کدام از کاراکترهای قبلی مربوط دانست که بازی کرده بود. قربانی پس از دریافت سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل زن جشنواره فیلم فجر سال گذشته، حالا در قاب تلویزیون مخاطب را با بازی سرراست و باورپذیرش غافلگیر می‌کند. هرچند به‌جز شخصیت اصلی، کاراکتر پدر طوبی و خانواده او هم باورپذیر است و انگار سلطانی تلاش کرده روایتگر یک خانواده واقعی ایرانی در دل تاریخ باشد. عماد پدر طوبی، دوست داشته پدر داشته باشد و گویی طوبی این خصلت را به خود گرفته است. این وجه شخصیتی او در قسمت‌هایی خودش را نشان می‌دهد. مثل همان سکانسی که خواهران طوبی او را

رویکرد

روایت درست زنانه از تاریخ معاصر

«طوبی» از تولیدات سیمافیلم است که مجموعه نمایشی اقتباسی از «اربعین طوبی» به قلم سیدمحسن امامیان است و آقای امیرجهانی این اقتباس را انجام داده است. ایشان پیش از این سریال «نحله» را هم نوشته بود. یعنی به دلیل این‌که موضوعات و روایت‌های زنانه در عصر جدید بیش از روایت‌های دیگر جذب مخاطب دارد، نویسنده‌ها بیشتر سراغ این موضوعات می‌روند. محتوای کتاب اربعین طوبی به دلیل محتوای جذابی که داشته، توانسته جایزه جهانی اربعین را هم دریافت کند. روایت این کتاب یک روایت زنانه است که در طول داستان شاهد اتفاقات ایران، عراق و روایتی که طوبی از این اتفاقات دارد، هستیم. باتوجه به این‌که کتاب را خوانده‌ام به نظرم تیم سازنده این سریال کاملاً توانسته‌اند این کار را خوب دریاورند. یعنی به‌خوبی توانسته‌اند پیام را به مخاطب منتقل کنند و به اصل داستان تاحدودی وفادار هستند. شبنم قربانی که نقش طوبی را در این سریال بازی می‌کند، به زیبایی توانسته این نقش را ایفا کند و در کل در بحث انتخاب بازیگران، شاهد اتفاقات درست و خوبی در این سریال هستیم. از طرفی یکی از نکات مثبت این مجموعه عمارتی است که در شهرک غزالی و بخشی از عراق است که کاملاً با سبک عراقی ساخته شده است. نکته دیگر درباره این سریال اشتراکات ایران، عراق و دغدغه‌هایی که به‌نیکیوی نشان داده شده؛ مثل محبتی که مردم به امام حسین (ع) دارند یا جایگاه خانواده در ایران و عراق و بحث سبک زندگی اسلامی و اتفاقاتی که درد و رنج مشترک ایران و عراق است. یکی دیگر از نقاط قوت این سریال حضور آقای سعید سلطانی به‌عنوان کارگردان است که سریال‌های خوبی چون «ستایش» و «پس از باران» را ساخته و نشان دهنده تمرکزتر روی روایت‌های زنانه از تاریخ معاصر ایران است. درباره اهمیت اقتباس هم وقتی به فیلمسازی و سریال سازی آمریکا و اروپا نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که اقتباس همواره مورد توجهشان قرار گرفته است. اگر به آثار اقتباسی توجه بیشتری شود، جذب مخاطب بیشتری صورت می‌گیرد. بنابراین یکی از ارکان اصلی هنرهای نمایشی، اقتباس است. به همین خاطر باید این کار توسط نویسنده‌های قهاری صورت بگیرد که بتوانند جذابیت را هم در قصه ایجاد کنند و این‌که نویسنده‌هایی که اقتباس می‌کنند، باید اهل مطالعه و شناخت دقیقی از پیرامون جامعه خود داشته باشند تا اتفاقات هم برای مخاطب ملموس باشد. به همین خاطر برای یک اقتباس خوب باید کتاب خوب و محتوای مناسب، نویسنده و کارگردان حرفه‌ای وجود داشته باشد. ضمن این‌که اگر یک کار در زمان خودش پخش شود، این عناصر به‌راحتی می‌توانند جذب مخاطب کنند و آن سریال را در نقطه موفقی قرار دهند.

دست، گفت؛ شبکه رادیویی تهران اولین شبکه رادیویی است که در چهارم اردیبهشت سال ۱۳۱۹ با همین جمله اینجا تهران است، آغاز به کار کرد و در طول هفته برنامه‌های مختلفی از شبکه تهران پخش می‌شود. اما مدیر این شبکه تصمیم بر این داشت که حتماً یک برنامه پرنرژری را در روزهای پایانی هفته ارائه‌کند که شنونده‌ها هم یک حس خاطره‌انگیز به شهر تهران داشته باشند و هم اوقات خوبی را در ساعات ۱۸

مستول کشته شدن پدرشان می‌داند اما او تلاش می‌کند برای تشکستن مادر، گریه خود را کنترل کند یا درست مثل همان سکانس‌های رفت و برگشت در خاطرات طوبی، او یاد پدرش می‌کند که هر بار به طوبی می‌گفت «مثل خودمی». طوبی حالا در بستر این روایت، بار کل زندگی را به دوش کشیده تا بتواند زندگی به بحران خورده خانواده‌ها مون را به سرانجام برساند.

یک خانواده حرفه‌ای

نباید فراموش کرد که به‌جز بازیگران، عوامل دیگر طوبی هم مهره‌های برجسته و توانمندی در تلویزیون و سینما هستند. علیرضا زرین‌دست مدیر تصویربرداری طوبی از پیشکسوتان و نامداران این حوزه است و قاب و کاراکتر را به خوبی می‌شناسد. او پیش‌تر، مجموعه در چشم باد را فیلمبرداری کرده بود که یکی از سریال‌های ماندگار تلویزیون شد. در واقع فیلمبرداری سریال راز زین دست آغاز کرد، اما او اواخر سال ۱۳۸۲ از گروه رفت و حسن پویا به مدت یک ماه، جای او را به‌عنوان مدیر فیلمبرداری گرفت و بعد از آن فیلمبرداری به امیر کریمی سپرده شد که او کار را به پایان رساند. زرین‌دست بیشتر به واسطه کارهای برجسته سینمایی شناخته شده و همین امر قاب‌های طوبی را هم متفاوت کرده است. سعید سلطانی هم که کارگردانی طوبی را در دست دارد، بیشتر با مجموعه‌هایی مثل پس از باران و ستایش، در یاد مخاطبان تلویزیون ماندگار شده بود. سلطانی در خلق نماهای واقعی برای یک ملودرام پرکشش استاد است و در هر دو نمونه ذکرشده توانست مخاطب تلویزیون را با خود همراه کند. کما این‌که سریال ستایش در چند فصل ساخته و روانه آنتن شد. حالا همه عوامل مجموعه مثل یک خانواده کنار هم قرار گرفته‌اند تا بتوانند یک خانواده ایرانی واقعی را در دل تاریخ به نمایش بگذارند.

بازخوانی تاریخ به ظرافت طوبی

یکی از نکاتی که در بررسی سریال طوبی باید در نظر گرفت، مسأله اهمیت بازخوانی تاریخ در دل یک ملودرام خانوادگی است. آغاز قصه طوبی در دهه ۵۰ و دوران پهلوی می‌گذرد و روایت و چالش‌های آن به‌مرور به مسائل آن دوران کشیده می‌شود. ساک گمشده که احتمالاً نام برخی انقلابی‌های آن

۲۰ با گوش سپردن به این برنامه بگذراند. تشکر ضمن بیان این مطلب که در طول هفته به موضوعات گوناگون شهر و استان تهران پرداخته می‌شود. افزود؛ دنبال این بودیم که در این برنامه بتوانیم شرایطی را ایجاد کنیم که شنندگان ساعات مفرح خوب و پرنرژری را بگذرانند، به همین دلیل این برنامه شکل مجله به خود گرفت و مادر این برنامه معرفی محله‌های قدیم و جدید تهران را داریم.

طوبی؛ ایستاده در توفان

سریال شبانه شبکه یک سیما در برداشتی آزاد از یک رمان ایرانی

بتواند سرقت و در زمان مناسب، کنار هم ق منسجم بسازد. این نوع از قصه‌پردازی را شاید مجموعه‌های هالیوودی یا نمایش خانگی سلطانی مخاطب تلویزیون را می‌شناسد و ما را نا تمکبگیر یک سریال کند. کما این‌که در سریال و در همان قسمت اول، افتادن طوبی به می‌دهد تا گره ایجاد شده و تکه یازل به خط قسمت بعدتر و با صحبت پدر طوبی درباره آن به چاه، کنار دیگر تکه‌ها قرار گیرد و کامل

کاراکترهای واقعی

اما ویژگی دیگر، انتخاب بازیگرانی اس کاراکترها را به درستی مقابل دوربین بید قربانی برای نمایش یک دختر جوان دهه

گره‌هایی در قامت یک پازل

از دیگر محورهای برجسته طوبی می‌توان به ورودی‌های مجموعه اشاره کرد که در هر قسمت، یک گره را برای مخاطب ایجاد می‌کند. درست قبل از پخش تیتراژ ابتدایی سریال، سکانسی پخش می‌شود که لزوماً به همان قسمت مربوط نیست، اما انگار تکه‌های مختلف پازل طوبی را خلق می‌کند تا

غافلگیری به شیوه سلطانی

اما این غافلگیری تنها با یک کلاه‌گیس نبود. در سکانسی از طوبی که تانی وارد یک عتیقه‌فروشی می‌شود و در طبقه بالا، کنار ماموران ساواک که در حال شنود و ضبط هستند قرار می‌گیرد، تازه مشخص می‌شود او پدر طوبی را کشته و باز هم غافلگیری برای مخاطب خلق می‌شود. او تنها یک دیالوگ می‌گوید که «قرار نبود بکشیدش»

موج

«القصه»؛ روایتی از پیاده‌روی اربعین

«القصه» عنوان یکی از برنامه‌های رادیو صباست که با روایت مخاطبان برگزیده این شبکه کتاب‌های صوتی را تهیه و تقدیم مخاطبان می‌کند. این برنامه در آستانه اربعین امام حسین (ع) روایت کتاب «او

یافت مرا» مجموعه داستان‌هایی از پیاده‌روی اربعین را با مخاطبان به اشتراک می‌گذارد. او یافت مرا، دفتر اول از مجموعه «روایت براده‌ها» است که با بیانی طنز و همراه با مزاح، حال‌وهوای زائران و مسافران مسیر پیاده‌روی اربعین را به زیبایی به تصویر می‌کشد. این کتاب در نوع خود اولین کتاب طنز در زمینه سفرنامه پیاده‌روی اربعین حسینی است که تاکنون نگاشته شده. القصه هر روز ساعت ۱۶:۱۵ به تهیه‌کنندگی رضا غزنی و به روایت مخاطبان رادیو صبا راهی آنتن می‌شود.

شبکه‌های مختلف رادیویی و تلویزیونی در ایام پیاده‌روی اربعین ویژه‌برنامه‌های مختلفی را برای زائران حسینی روی آنتن می‌بزند تا آگاهی‌بخش آنان در این مسیر باشند. همچنین برای جاماندگان پیاده‌روی عظیم اربعین نیز با پخش برنامه‌های متنوع حال‌وهوای زیارت رازنده نگه می‌دارند.

تقدیر

اهدای نشان عالی به یکی از سریال‌های رادیو

همزمان با سالروز ورود آزادگان به وطن، مراسم رونمایی از سریال رادیویی «پرواز سرنوشت» با حضور سرلشکر جانینا علیرضا علیرضایی، خلبان آزاده برگزار و نشان عالی اداره‌کل هنرهای نمایشی و رادیو نمایش به وی تقدیم شد. در مراسم رونمایی از این سریال رادیویی که براساس زندگی خلبان علیرضایی در رادیو نمایش تولید شده است؛ محسن سوهانی مدیرکل هنرهای نمایشی و رادیو نمایش، مهدی طهماسبی، مدیر تولید و تأمین اداره‌کل هنرهای نمایشی و رادیو نمایش، سعیده فرضی کارگردان سریال، ژاله محمدعلی، تهیه‌کننده، شهریار حمزبان بازیگر نقش خلبان علیرضایی و سایر مدیران و هنرمندان این نمایش رادیویی حضور داشتند. محسن سوهانی، مدیرکل هنرهای نمایشی و رادیو نمایش در این مراسم گفت: آزادگی مقام صبر و رضا و یک مرتبه بلند قارخانه و انسانی است. قهرمانان واقعی سرزمین ما آزادگانی هستند که با تحمل سخت‌ترین مصائب، چون سرو راست قامت و بی‌تعلق ایستادند و بهترین سال‌های عمر خود را به پای ارزش‌های والای اخلاقی نثار کردند. سریال رادیویی پرواز سرنوشت از ۲۷ مرداد ساعت ۱۰:۳۰ با مادر وی آنتن رادیو نمایش رفته و ساعت ۷ صبح ۱۴:۳۰ تکرار آن است.

